

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki

Olsztyn, 24 lipca 2019 r.

FK-IV.431.20.2019

**Szanowny Pan
Jarosław Matlach
Starosta Szczycieński
ul. H. Sienkiewicza 1
12-100 Szczytno**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Starostwie Powiatowym w Szczytnie, ul. H. Sienkiewicza 1, 12-100 Szczytno, NIP: 510-742-534, REGON: 7451811678.

W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych stanowiska pełnili:

- **Pan Jarosław Matlach** – Starosta, wybrany na stanowisko w dniu 19 listopada 2018 r. Uchwałą Nr I/4/2018 Rady Powiatu Szczycieńskiego z dnia 19 listopada 2018 r. Pełnił funkcję Starosty również w poprzedniej kadencji (*Kierownik kontrolowanej jednostki*).
- **Pan Stefan Januszczyk** – Sekretarz zatrudniony na podstawie umowy o pracę od dnia 01.07.2004 r. Powołany na stanowisko z dniem 29.03.2011 r.

W okresie objętym kontrolą oraz w dniu kontroli osobami odpowiedzialnymi za realizację zadania byli:

- **Pani Irena Dąbrowska** – Naczelnik Wydziału Organizacyjnego, zatrudniony na podstawie umowy o pracę od dnia 02.08.1999 r. – *nadzorująca bezpośrednio pracownika Wydziału Organizacyjnego realizującego zadanie*.
- **Pani Elżbieta Szulc** – Sekretarka w Wydziale Organizacyjnym, zatrudniona na podstawie umowy o pracę od dnia 01.04.2016 r. – *odpowiedzialna za realizację zadania*.
- **Pan Michał Orzoł** - Młodszy referent w Wydziale Promocji i Współpracy, zatrudniony na podstawie umowy o pracę od dnia 18.10.2017 r. – *odpowiedzialny za realizację zadania*.

[akta kontroli str. Nr 53]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Warmińsko – Mazurskiego Urzędu

Wojewódzkiego w Olsztynie, Wydział Finansów i Kontroli, Oddział prowadzenia i koordynacji kontroli, w składzie:

- **Radosław Gazda** – inspektor wojewódzki – przewodniczący zespołu kontrolnego, legitymacja służbowa nr 9/2019, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, upoważnienie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Nr FK-IV.0030.431.2019 z dnia 8 maja 2019 r.;
- **Iwona Zajac** – inspektor wojewódzki, członek zespołu, legitymacja służbowa nr 3/2015, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, upoważnienie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Nr FK-IV.0030.432.2019 z dnia 8 maja 2019 r.

[akta kontroli str. Nr 51-52]

Kontrolę rozpoczęto 27 maja 2019 r. i zakończono 28 maja 2019 r., co zostało odnotowane w Książce kontroli Starostwa Powiatowego w Szczytnie pod pozycją 2/2019.

Przedmiotem kontroli była realizacja przez powiat (w porozumieniu z gminami albo samodzielnie) zadań zleconych z zakresu administracji rządowej polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2019 r., poz. 294), zwanej dalej „ustawą” oraz zgodnie z wytycznymi Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości zawartymi w pismach z dnia 27.02.2019 r. i 8 kwietnia 2019 r., znak: DSF-XI.692.30.2019. Dodatkowo kontroli zostały poddane punkty, w których świadczona jest nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

[akta kontroli str. Nr 34, 51-52]

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2018 r. do 27 maja 2019 r.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2234) w związku z art. 8 ust. 1 ustawy.

Starosta upoważnił Sekretarza, Naczelnika Wydziału Organizacyjnego, Sekretarkę w Wydziale Organizacyjnym do udzielania informacji i wyjaśnień w czasie trwania czynności kontrolnych. Zakresy czynności pracowników obejmował realizację zadań wynikających z ustaw - będących przedmiotem kontroli. Jeden z upoważnionych pracowników był również obecny podczas oględzin lokali, w których są świadczone nieodpłatna pomoc prawna oraz nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

[akta kontroli str. Nr 54-60]

Na podstawie ustaleń kontroli działalność jednostki kontrolowanej ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**. Powyższa ocena wynika z następujących ustaleń i ocen dokonanych w poszczególnych obszarach (zagadnieniach) objętych kontrolą:

1. Organizacja systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej:

a) obsada punktów i praca z wykonawcami.

Stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy, na każdy powiat przypada liczba punktów nieodpłatnych porad prawnych odpowiadająca mnożnikowi zdefiniowanemu w art. 20 ust. 4 ustawy. W myśl art. 11 ust. 1 ustawy, powiat powierza prowadzenie połowy punktów nieodpłatnej pomocy prawnej organizacji pozarządowej (stan prawny na 2018 r.)

Od 1 stycznia 2019 r. na mocy art. 1 pkt 15 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 1467), zwanej dalej: „ustawą nowelizacyjną”, wprowadzony został nowy podział punktów między wykonawców świadczących usługi nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zgodnie z którym powiat powierza połowę punktów do prowadzenia adwokatom i radcom prawnym z przeznaczeniem na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej, a połowę organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego z przeznaczeniem na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Zgodnie z art. 11 ust. 1b ustawy, jeżeli na powiat przypadają trzy punkty organizacji pozarządowej, powierza się prowadzenie dwóch punktów, przy czym jeden przeznaczony jest na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, a drugi na świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Ustalono, że:

w 2018 roku - Starostwo Powiatowe w Szczytnie było zobowiązane uruchomić łącznie 3 punkty (2 punkty w tej samej lokalizacji):

1. Punkt Radców Prawnych/Adwokatów
Starostwo Powiatowe w Szczytnie,
ul. H. Sienkiewicza 1, 12-100 Szczytno Wejście A
czynny 7³⁰-11³⁰.
2. Punkt Radców Prawnych/Adwokatów
Starostwo Powiatowe w Szczytnie,
ul. H. Sienkiewicza 1, 12-100 Szczytno Wejście A
czynny 11³⁰-15³⁰.
3. Punkt Fundacji Rozwoju Ziemi Oleckiej
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie, ul. M. Konopnickiej 70, 12-100 Szczytno.

w 2019 roku - w związku z tym, że ustawa nowelizacyjna nie zmieniła zasad określania liczby punktów przypadających na dany powiat, Starostwo Powiatowe w Szczytnie również w 2019 r. zobowiązane było uruchomić łącznie 3 punkty, które stosownie do znowelizowanego art. 11 ustawy zostały rozdysponowane między wykonawców w następujący sposób (2 punkty w tej samej lokalizacji):

- 1) Punkt Radców Prawnych/Adwokatów
Starostwo Powiatowe w Szczytnie,
ul. H. Sienkiewicza 1, 12-100 Szczytno Wejście A
Nieodpłatna pomoc prawna

Poniedziałek -Piątek

Godz. 7³⁰-11³⁰

- 2) Punkt Fundacji Rozwoju Ziemi Oleckiej
Starostwo Powiatowe w Szczytnie,
ul. H. Sienkiewicza 1,12-100 Szczytno, Wejście A

Nieodpłatna pomoc prawna

Poniedziałek 11⁴⁵-15⁴⁵

Wtorek 11⁴⁵-15⁴⁵

Środa 11³⁰-15³⁰

Czwartek 11⁴⁵-15⁴⁵

Piątek 11³⁰ -15³⁰

- 3) Punkt Fundacji Rozwoju Ziemi Oleckiej
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie, ul. M. Konopnickiej 70, 12-100
Szczytno. **Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.**

[akta kontroli str. Nr 6-7]

Konkurs ofert i wybór oferty

W celu wykonania obowiązku powierzenia prowadzenia punktów organizacji pozarządowej, Zarząd Powiatu w Szczytnie Uchwałą Nr 88/XXII/2018 z dnia 14 listopada 2018 r. ogłosił konkurs ofert na realizację w 2019 r. zadania publicznego objętego kontrolą. W przedmiotowej uchwale określono również regulamin powoływania i zasady działania komisji konkursowej (zał. nr. 2 do uchwały).

Ustalono, że wskazany w ogłoszeniu zakres otwartego konkursu ofert obejmował powierzenie prowadzenia punktów przeznaczonych na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Wykonywanie zadań z zakresu edukacji prawnej powierzonych w ramach umowy organizacji pozarządowej, stanowił jeden z punktów ogłoszenia otwartego konkursu ofert (I pkt 3).

Ogłoszenie zawierało informacje o:

- rodzaju zadania, wysokości środków publicznych przeznaczonych na jego realizację, zasadach przyznawania dotacji, terminach i warunkach realizacji zadania, terminie i sposobie składania ofert, trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert,
- możliwości wydłużenia w razie konieczności czasu trwania dyżurów do 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze tego powiatu, bez zwiększenia środków na realizację zadania,
- powierzeniu organizacji pozarządowej zadań z zakresu edukacji prawnej,
- możliwości udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej (dalej NPP) oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (dalej NPO) poza punktem, w przypadku gdy osoby ze znaczną niepełnosprawnością ruchową nie mogą stawić się w punkcie udzielania porad oraz o konieczności zapewnienia przez organizację pozarządową możliwości udzielania NPP oraz NPO za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość osobą które ze względu na swoją niepełnosprawność nie mogą stawić się w punkcie udzielania porad,
- poszerzonym ustawą zakresie świadczonych usług, poprzez wskazanie do realizacji zadań zawartych w art. 3 ust. 1 pkt 1-3 i 4 oraz 3a ustawy.

[akta kontroli str. Nr 206-220]

W wyniku weryfikacji ogłoszenia w zakresie otwartego konkursu ofert na realizację w 2019 roku zadania w zakresie powierzenia prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz prowadzenia punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, stwierdzono, iż przedmiotowe ogłoszenie nie określało warunków jakie powinna spełniać organizacja pozarządowa chcąca świadczyć nieodpłatne poradnictwo obywatelskie (dalej NPO) zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 roku o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1467), zwanej dalej ustawą zmieniającą, a także nie zawierało wymogu dołączenia dokumentu opisującego standardy obsługi i wewnętrzny system kontroli jakości udzielanej NPO i nieodpłatnej pomocy prawnej (dalej NPP) zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 4 ustawy zmieniającej. W powyższej sprawie Starosta złożył następujące wyjaśnienia, cyt.: *„W ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert na rok 2019 nie uwzględniono warunków jakie powinna spełniać organizacja pozarządowa chcąca świadczyć nieodpłatne poradnictwo obywatelskie ze względu na przeprowadzenie konkursu według tzw. „starych zasad” sprzed wejścia w życie „W ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert na rok 2019 przyjęto zachowanie dotychczasowych zasad. Powyższe wymaganie zostanie wdrożone w kolejnej edycji konkursu na realizację zadań publicznych”.*

Odnoszą się do udzielonych wyjaśnień należy stwierdzić, że Starosta Szczycieński nie uwzględnił nowego podziału usług wprowadzonego ustawą zmieniającą – i nie określił odrębnie wymagań w zakresie powierzenia w roku 2019 prowadzenia punktu, jakie powinna spełniać organizacja pozarządowa w przypadku udzielania NPO, jak również nie zawarł zapisów w zakresie konieczności dołączenia do oferty dokumentu opisującego standardy obsługi i wewnętrzny system kontroli jakości udzielanej NPP oraz NPO.

Brak określenia w ogłoszeniu o konkursie wymagań w zakresie powierzenia prowadzenia w roku 2019 punktu, jakie powinna spełniać organizacja pozarządowa w przypadku udzielania NPO jak również brak zapisów w zakresie konieczności dołączenia do oferty dokumentu opisującego standardy obsługi i wewnętrzny system kontroli jakości udzielanej NPP oraz NPO należy ocenić w kategorii uchybienia. Skutkiem ww. uchybienia było naruszenie przepisów art. 10 ust. 1 pkt 2 oraz art. 10 ust. 2 pkt 4 ustawy zmieniającej. Osobą odpowiedzialną za powstanie uchybienia był pracownik Starostwa który przygotowywał treść ogłoszenia o konkursie ofert oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

[akta kontroli str. Nr 103, 206-220]

Jednocześnie w przypadku ogłoszenia o konkursie, w zakresie dokumentów jakie należy dołączyć do oferty stwierdzono, że w przypadku NPP zawarto zapisy: *„umowy lub promesy lub pisemne zobowiązanie dot. zawarcia umowy lub promesy ich zawarcia z adwokatem, radcą prawnym, doradcą podatkowym lub osobą, o której mowa w art. 11 ust. 3 pkt 2 ustawy”.* Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy zmieniającej, w przypadku przeznaczenia punktu na udzielanie NPP – posiada umowę zawartą z adwokatem, radcą prawnym, doradcą podatkowym lub osobą o której mowa w art. 11 ust. 3 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

W powyższej sprawie Starosta złożył następujące wyjaśnienia, cyt.: „*Wymaganie zawarte w ogłoszeniu konkursowym dotyczące dołączenia „promesy lub pisemne zobowiązanie dot. zawarcia umowy lub promesy ich zawarcia z adwokatem, radcą prawnym, doradcą podatkowym lub osobą, o której mowa w art. 11 ust. 3 pkt 2 ustawy” wynikało z dotychczasowych praktyk stosowanych dla otwartych konkursów ofert w celu wyłonienia organizacji pozarządowej prowadzącej nieodpłatny punkt poradnictwa prawnego przez Starostwo Powiatowe w Szczytnie”.*

Wprowadzenie do ogłoszenia zapisów o możliwości składania promes lub pisemnych zobowiązań dot. zawarcia umowy lub promesy z adwokatem lub radcą prawnym stanowi uchybienie, gdyż przedmiotowy zapis zawarty był w treści nieobowiązującej w dniu ogłoszenia konkursu ustawy. Zapisy art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy zmieniającej weszły w życie w dniu 16 sierpnia 2018 r. i powinny być stosowane w przypadku konkursów ofert na 2019 rok. Osobą odpowiedzialną za powstanie uchybienia był pracownik Starostwa który przygotowywał treść ogłoszenia o konkursie ofert oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

[akta kontroli str. Nr 103, 206-220]

W ramach przedmiotowego konkursu oferty złożyło 7 nw. fundacji/stowarzyszeń, tj.:

- 1) Zaborskie Towarzystwo Naukowe, ul. Dworcowa 18 89-632 Brusy,
- 2) Fundacja Rozwoju Ziemi Oleckiej, ul. Wojska Polskiego 13, 19-400 Olecko,
- 3) Stowarzyszenie Inicjatywa Na Rzecz Praw i Ochrony Obywateli, ul. Mickiewicza 14/1 10-509 Olsztyn,
- 4) Fundacja Inicjatyw Kobiet Aktywnych, ul. Hanowskiego 9/42, 10-687 Olsztyn,
- 5) Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego, ul. Szlak 77/222, 31-153 Kraków,
- 6) Fundacja TOGATUS PRO BONO, ul. Warmińska 7/1 10-544 Olsztyn,
- 7) Fundacja HONESTE VIVERE, ul. Amałowicza-Tatara 7 04-474 Warszawa.

[akta kontroli str. Nr 222]

Komisja konkursowa w składzie 5 członków, na posiedzeniu w dniu 6 grudnia 2018 r. dokonała oceny formalnej 7 złożonych ofert. Do Komisji konkursowej nie został powołany przedstawiciel wojewody – Starostwo nie wnioskowało o wytypowanie przedstawiciela Wojewody. Na etapie oceny formalnej Komisja jednogłośnie postanowiła o dalszym nierozpatrywaniu oferty złożonej przez Fundację TOGATUS PRO BONO, ul. Warmińska 7/1 10-544 Olsztyn, ze względu na fakt, iż oferta dotyczyła prowadzenia tylko 1 punktu w Powiecie.

Do etapu oceny merytorycznej zakwalifikowało się 6 ofert organizacji pozarządowych, spośród których największą ilość punktów przyznano **Fundacji Rozwoju Ziemi Oleckiej**, ul. Wojska Polskiego 13, 19-400 Olecko.

[akta kontroli str. Nr 221-241]

Zarząd Powiatu w Szczytnie Uchwałą Nr 11/IV/2018 z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na realizację zadania publicznego w 2019 roku z zakresu NPP oraz NPO na podstawie opinii

Komisji konkursowej powierzył realizację zadań w zakresie świadczenia NPP oraz NPO Fundacji Rozwoju Ziemi Oleckiej, ul. Wojska Polskiego 13, 19-400 Olecko.

[akta kontroli str. Nr 242-246]

Ogłoszenie Starostwa Powiatowego w Szczytnie dotyczące otwartego konkursu ofert na realizację w 2019 roku zadania w zakresie powierzenia prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz prowadzenia punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, nie zawierało warunków, jakie powinna spełniać organizacja pozarządowa chcąca świadczyć NPO, ani nie powoływało się w tym zakresie na przepisy ogólne ustawy, a także nie zawierało wymogu dołączenia dokumentu opisującego standardy obsługi i wewnętrzny system kontroli jakości w zakresie udzielanej NPO oraz NPP. Ponadto, w ogłoszeniu zawarto zapisy zmienionej ustawy dotyczące możliwości dołączenia do oferty oprócz umowy, również promesy dot. zawarcia umowy z adwokatem lub radcą prawnym. Ustawa zmieniająca w powyższym zakresie wyraźnie wskazuje, że do ofert należy dołączyć jedynie umowy zawarte z adwokatem, radcą prawnym, doradcą podatkowym - art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy zmieniającej.

Kontroler nie był w stanie ocenić, czy złożona przez Fundację Rozwoju Ziemi Oleckiej oferta (która wygrała konkurs) na realizację zadania w zakresie prowadzenia punktu NPP oraz NPO, spełniała wymogi ustawowe w zakresie NPO, tj. wynikające z art. 10 ust. 1 pkt 2 oraz art. 10 ust. 2 i ust. 4 ustawy zmieniającej, gdyż do złożonej oferty organizacja nie dołączyła dokumentów potwierdzających spełnienie powyższych wymogów, ponieważ zleceniodawca nie określił tych wymagań w ogłoszeniu o konkursie.

Szczególne warunki, które musi spełniać organizacja pozarządowa, zamierzająca świadczyć poradnictwo obywatelskie w roku 2019, zostały wymienione w art. 10, a szczególne wymogi w ust. 4, ustawy nowelizującej z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw. Poza powyższymi wymogami, ustawa nowelizująca wprowadziła dodatkowe, tymczasowe warunki uprawniające do rozpoczęcia świadczenia poradnictwa obywatelskiego jeszcze w trakcie roku 2019. Mogą być one zastosowane, gdy w konkursach przeprowadzanych w roku 2018 nie wpłyną oferty organizacji wykwalifikowanych do prowadzenia poradnictwa obywatelskiego. W takiej sytuacji, już w trakcie roku 2019, organizacja prowadząca punkt pomocy prawnej może złożyć do starosty stosowny wniosek o rozszerzenie usług o poradnictwo obywatelskie, z dołączoną dokumentacją poświadczającą odpowiednią wiedzę i umiejętności doradców.

Stopniowe uruchamianie szkoleń dla doradców obywatelskich, zwiększać będzie możliwości kadrowe poradnictwa obywatelskiego, a tym samym umożliwiać rozszerzanie usług w punktach pomocy prawnej o nieodpłatne poradnictwo obywatelskie w ciągu trwania całego roku 2019. Takie rozszerzanie usług w trybie pozakonkursowym będzie możliwe począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano zmiany umowy, a poradnictwo obywatelskie może być prowadzone podczas wskazanych dyżurów (w określone dni tygodnia) w punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe, które na jesieni 2018 roku zostały wyłonione w konkursach do poradnictwa prawnego.

Szczegółowe wymogi w tym zakresie określone zostały w art. 14 ustawy nowelizacyjnej.

W związku z wyłonieniem w konkursie ofert na świadczenie NPP i NPO na terenie Powiatu Szczycieńskiego organizacji pozarządowej, która zgodnie z warunkami ogłoszonego konkursu nie przedstawiła dokumentów w zakresie spełnienia warunków określonych w art. 10 ust. 1 pkt 2 oraz art. 10 ust. 2 i ust. 4 ustawy zmieniającej, kontrolujący zadał pytanie na jakiej podstawie przyjęto, że organizacja pozarządowa wybrana w konkursie będzie świadczyła NPO. W powyższej sprawie Starosta złożył następujące wyjaśnienia, cyt.: „*Jednym z istotniejszych czynników mających wpływ na ocenę wartości oferty organizacji ubiegającej się o powierzenie realizacji zadania publicznego w otwartym konkursie ofert jest dotychczasowa współpraca z organizacją. Współpraca która polega nie tylko na literalnej realizacji zobowiązań wynikających z zawartej umowy ale wysokiej jakości pracy zarówno pod względem dokumentacji, jak i empatii wobec interesantów. Dotychczasowa współpraca z organizacją przebiegała celująco. Odnotowywano bardzo pozytywne opinie po realizacji działań w ramach edukacji prawnej w placówce oświatowej (załącznik nr 3), czy płynące ze środowisk seniorów, czy osób niepełnosprawnych. Niemniej istotna jest znajomość realiów społeczności powiatu szczycieńskiego. Ocena ofert przez Komisję Konkursową w skład której wchodził przedstawiciel m.in. organizacji pozarządowych mających wiedzę o różnych działaniach i inicjatywach -w tym również ich jakości-podejmowanych i realizowanych przez różne organizacje pozarządowe umożliwiła wyłonienie podmiotu, który jej zdaniem będzie gwarantem najlepszego realizowania powyższego zadania. Mając na uwadze ocenę komisji Zarząd Powiatu w Szczytnie Uchwałą Nr 11/IV/2018 z dnia 18.12.2018 r. zdecydował o powierzeniu prowadzenia nieodpłatnych punktów”.*

[akta kontroli str. Nr 104]

Odnośząc się do powyższych wyjaśnień należy stwierdzić, że w celu weryfikacji uprawnień organizacji pozarządowej do świadczenia NPO Starosta powinien zwrócić się o przekazanie dokumentów potwierdzających spełnienie wymagań w zakresie możliwości świadczenia NPO przez daną organizację. W przypadku, gdy organizacja pozarządowa takich dokumentów nie posiada, Starosta powinien wybrać kolejną, która spełnia wymagania ustawowe.

W ofercie złożonej przez Fundację Rozwoju Ziemi Oleckiej zawarto zobowiązania w zakresie realizacji przez fundację zadań dotyczących edukacji prawnej.

[akta kontroli str. Nr 160, 163, 170]

Umowa podpisana z organizacją pozarządową na podstawie złożonej oferty

Zgodnie z art. 11 ust. 7 organizacja pozarządowa zapewnia udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na podstawie umowy zawartej z powiatem, do której stosuje się odpowiednio przepisy art. 6 ust. 2 pkt 1, 1a i 3-6b. W dniu 28 grudnia 2018 r. z Fundacją Rozwoju Ziemi Oleckiej, Powiat Szczycieński zawarł umowę nr Pr.524.09.1.2018 o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą: „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz prowadzenie punktu nieodpłatnego

poradnictwa obywatelskiego w Szczytnie w 2019 roku”.

[akta kontroli str. Nr 89-101]

Zgodnie z art. 6 ust 2 pkt 1a ustawy, umowa powinna zawierać w szczególności informację o możliwości wydłużenia, na żądanie starosty, czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie, w przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 6 ustawy, w ramach wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 2.

Kontrolujący stwierdził, że przedmiotowa umowa nie zawierała zapisów z art. 6 ust 2 pkt 1a ustawy, o których mowa również w art. 8 ust. 6 ustawy.

W powyższej sprawie Starosta złożył następujące wyjaśnienia, cyt.: *„Pomimo braku literalnego zapisu w umowie dotyczącego świadczenia usług z zakresu edukacji prawnej przyjęto za zasadne zastosowanie §2 ust 9 umowy, który odnosi się również do art. 8 ust. 6 ustawy według którego: „...czas trwania dyżuru może ulec wydłużeniu do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze tego powiatu. Wydłużenie czasu trwania dyżuru następuje na żądanie starosty”.*

[akta kontroli str. Nr 104, 141]

Przedmiotowy zapis zgodnie z art. 6 ust 2 pkt 1a ustawy jest obligatoryjny i powinien zostać zamieszczony w umowie z organizacją pozarządową. Brak w umowie zapisu dot. możliwości wydłużenia, na żądanie starosty, czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie należy ocenić w kategorii uchybienia. Skutkiem ww. uchybienia było naruszenie przepisów art. 6 ust. 2 pkt 1a ustawy. Osobą odpowiedzialną za powstanie ww. uchybienia jest pracownik realizujący zadanie i osoba bezpośrednio go nadzorująca.

W ramach umowy, organizacji pozarządowej powierza się jednocześnie zadania z zakresu edukacji prawnej, realizowane w związku z problemami zgłaszanymi w trakcie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w wymiarze co najmniej jednego zadania na rok na każdy punkt, w szczególności w formach, o których mowa w art. 3b ust. 2. W umowie starosta może określić preferowane formy realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej. Edukacja prawna stosownie do art. 3b ust. 1 i 2 obejmuje działania edukacyjne zmierzające do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa, dotyczące w szczególności upowszechniania wiedzy o:

- 1) prawach i obowiązkach obywatelskich;
 - 2) działalności krajowych i międzynarodowych organów ochrony prawnej;
 - 3) mediacji oraz sposobach polubownego rozwiązywania sporów;
 - 4) możliwościach udziału obywateli w konsultacjach publicznych oraz procesie stanowienia prawa;
 - 5) dostępie do nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.
- Zadania, o których mowa w ust. 1, mogą być realizowane w formach, które w szczególności polegają na opracowaniu informatorów i poradników, prowadzeniu otwartych wykładów i warsztatów oraz rozpowszechnianiu informacji za pośrednictwem środków masowego przekazu i innych zwyczajowo przyjętych form komunikacji, w tym prowadzeniu kampanii społecznych.

W złożonej ofercie Fundacja Rozwoju Ziemi Oleckiej zobowiązała się do zrealizowania zadań z zakresu edukacji prawnej poprzez:

- wydanie kwartalnika e-Biuletynu PNPP Powiatu Szczycieńskiego, czasopismo będzie ogólnodostępne – do pobrania ze strony internetowej Fundacji (format PDF),
- wydanie ulotek i plakatów informacyjnych,
- przeprowadzenie wykładu szkoleniowego nt. gwarancji i reklamacji, dedykowanego uczniom techników lub liceów ogólnokształcących,
- przeprowadzenie spotkania edukacyjno-szkoleniowego nt. praktycznych aspektów zawierania umów dedykowanego uczniom techników lub liceów ogólnokształcących,
- przeprowadzenie wykładu edukacyjnego nt. jak skutecznie chronić swoje dane osobowe dedykowanego uczniom techników lub liceów ogólnokształcących

[akta kontroli str. Nr 170]

Na podstawie udostępnionej dokumentacji kontrolujący stwierdził, iż wykonanie zadań z zakresu edukacji prawnej nie zostało bezpośrednio uwzględnione w umowie zawartej z organizacją pozarządową. Na zadane przez kontrolującego pytanie dot. przyczyny braku uwzględnienia w umowie z organizacją pozarządową zadań z zakresu edukacji prawnej Starosta Szczycieński wyjaśnił, że cyt.: „*Brak odpowiedniego zapisu spowodowany był zastosowaniem §2 ust 9 umowy oraz treści oferty, w której organizacja pozarządowa zawarła planowane zadania z zakresu edukacji prawnej*”.

[akta kontroli str. Nr 104, 141]

Odnosząc się do udzielonego wyjaśnienia należy stwierdzić, że z §2 ust 9 umowy wynika, że zleceniobiorca, któremu zleceniodawca powierzył prowadzenie punktu NPP i NPO zobowiązany jest do prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej, w tym świadczenia pomocy prawnej zgodnie z przepisami ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej. Zawarta z organizacją pozarządową umowa powinna zobowiązywać wykonawcę do realizacji zadań edukacyjnych zgodnie z przedstawioną ofertą, w myśl art. 11 ust. 7 ustawy. W złożonej przez organizację pozarządową ofercie zawarte były planowane do realizacji zadania w ramach świadczonej edukacji prawnej. W tym przypadku oferta organizacji pozarządowej była integralną częścią podpisanej umowy, gdyż stanowiła jej załącznik (nr 1). Tym samym zaplanowane do realizacji w ofercie zadania w ramach edukacji prawnej, organizacja pozarządowa przyjęła do realizacji po podpisaniu umowy.

Ustalono ponadto, że treść umów z adwokatami, radcami prawnymi oraz ich zastępcami, nie uwzględniała dodatkowo nowych zagadnień wprowadzonych ustawą nowelizacyjną, tj. zgody na możliwość wydłużenia przez starostę czasu trwania dyżurów do 5 godzin we wszystkich punktach na obszarze powiatu, pod warunkiem zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 6 ustawy, bez zwiększenia środków przeznaczonych na realizację zadania, co stanowi naruszenie art. 6 ust 2 pkt 1a ustawy. Brak w umowie zapisu dot. możliwości wydłużenia, na żądanie starosty, czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie należy ocenić w kategorii uchybienia. Skutkiem ww. uchybienia było naruszenie przepisów art. 6 ust. 2 pkt 1a ustawy. Osobą odpowiedzialną za powstanie uchybienia jest pracownik realizujący zadanie i osoba bezpośrednio go nadzorująca.

[akta kontroli str. Nr 66-88]

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, iż z końcem 2018 r. Starostwo Powiatowe w Szczytnie było organizacyjnie przygotowane do obsługi punktów NPP i NPO na terenie Powiatu.

Lokalizacja punktów i harmonogram dyżurów

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy, powiat realizując zadania, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy, może zawierać porozumienia z gminami na obszarze tego powiatu. Z informacji przekazanych przez Starostę w okresie objętym kontrolą Powiat Szczycki nie zawierał porozumień z gminami z terenu powiatu, w zakresie wykorzystania lokalu będącego własnością danej gminy jako punktu świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

[akta kontroli str. Nr 5]

Na terenie Powiatu Szczyckiego w roku 2018 r. utworzono 3 punkty NPO, w 2019 roku w tej samej lokalizacji utworzono łącznie 3 punkty, tj. NPP – 2 punkty i NPO – 1 punkt. Stosownie do art. 8 ust. 3 ustawy, w ww. NPP i NPO była udzielana w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie.

Zgodnie z wyjaśnieniem Starosty z dnia 31 maja 2019 r. znak: OR.1710.2.2019, w 2019 r., cyt.: „*Nie odnotowywano sygnałów zarówno, - ze strony przedstawicieli Miast/Gmin jak i zainteresowanych - o konieczności wydłużenia godzin dyżurów. W związku z powyższym nie zaistniała potrzeba wydłużenia czasu ich trwania. Zainteresowani uzyskaniem pomocy w punktach korzystają z nich okazjonalnie, dodatkowo, podczas swoich wizyt np. w Urzędzie Miasta Szczytno lub Starostwie Powiatowym i znajdujących się wydziałach. Analogicznie wygląda sytuacja w punkcie zlokalizowanym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie. Można domniemywać, że godziny pracy wymienionych punktów zaspakajają w tym zakresie potrzeby zainteresowanych.*”

[akta kontroli str. Nr 106-107]

Warunek wynikający z art. 8 ust 6 ustawy, dotyczący możliwości wydłużenia czasu trwania dyżurów był określony w ogłoszeniu o konkursie dotyczącym wyboru organizacji pozarządowej, tj. w przypadku, gdy liczba osób uprawnionych, którym ma zostać udzielona nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, uniemożliwia sprawne umawianie terminów wizyt w punktach na obszarze danego powiatu, czas trwania dyżuru może ulec wydłużeniu do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze tego powiatu. Wydłużenie czasu trwania dyżuru następuje na żądanie Starosty bez zwiększania środków przeznaczonych na realizację zadania w danym roku.

Zgodnie z przekazaną informacją Starosty Szczyckiego wszystkie punkty w których świadczona jest NPP i NPO w 2019 r. zostały uruchomione terminowo i nie odnotowano opóźnień. Jednocześnie Starosta wyjaśnił, iż do tej pory na terenie Powiatu nie wystąpiły przypadki rozwiązania umów z wykonawcami, na skutek nieprawidłowości w świadczeniu usług.

[akta kontroli str. Nr 107,110]

W zakresie monitorowania przez Starostę punktualności dyżurów oraz świadczenia usług przez osoby uprawnione, z udzielonego wyjaśnienia wynika, że cyt.: „*Dostęp do pomieszczeń w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna oraz poradnictwo obywatelskie jest reglamentowany tzn. klucze wydawane są przez upoważnionego pracownika. Nie odnotowano spóźnień, czy też opóźnień w działaniu punktów*”.

W związku z brakiem w dokumentacji przedstawionej kontrolującym jakichkolwiek dowodów np. notatek służbowych, świadczących o podjęciu przez pracownika odpowiedzialnego za realizację zadania ww. działań, kontrolujący nie byli w stanie zweryfikować, a następnie dokonać oceny powyższego zagadnienia.

Jednocześnie należy wspomnieć, iż analiza części B kart pomocy dostępnych w Starostwie, dokonana przez kontrolującego wykazała, iż brak jest w nich jakichkolwiek wzmianek lub wpisów (stanowiących opinię osoby której udzielono porady) świadczących o nieprawidłowościach w zakresie funkcjonowania NPP i NPO.

[akta kontroli str. Nr 108, 247-256]

W zakresie sposobu monitorowano świadczenia usług przez osoby uprawnione, zgodnie z wyjaśnieniem Starosty, cyt.: „*W roku 2019 zakupiono program komputerowy dedykowany obsłudze w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej. Pracownik urzędu odpowiedzialny za obsługę punktów, jako administrator programu ma wgląd na użytkowników systemu według poszczególnych punktów npp (radcy prawni i adwokaci mają swoje kody dostępu do programu), ma wgląd do kart A (bez możliwości modyfikacji), wprowadza karty B do programu*”.

Zdaniem kontrolującego, z każdego dokonanego wyrywkowego sprawdzenia w systemie świadczenia usług przez osoby uprawnione, należałoby sporządzić notatkę służbową i jako dowód prowadzenia monitoringu dołączyć ją do akt sprawy.

Jednocześnie kontrolującemu przedstawiono listy obecności radców prawnych i adwokatów uprawnionych do udzielania NPP w punktach, z którymi Starosta podpisał umowę na świadczenie usług oraz harmonogram pracy punktów.

Ponadto Starosta wyjaśnił, iż cyt.: „*Kontrole odbywały się bieżąco, podczas sukcesywnych spotkań z dyżurującymi adwokatami/radcami prawnymi. Omawiano wówczas obciążenie punktów, zapotrzebowanie na wszelkiego rodzaju materiały oraz w przypadku Fundacji ustalano terminy spotkań w ramach edukacji prawnej w szkołach lub środowiskami seniorów. Ponadto, osobiście weryfikowano zgłaszane potrzeby np. w przypadku wyposażenia lub innych wydarzeń mogących mieć wpływ na działalność punktu. Z uwagi bieżącą liczbę kontaktów, jak i wymianę informacji kontrole nie były dokumentowane*”.

[akta kontroli str. Nr 108, 257-273, 283-287]

W zakresie zapewnienia ciągłości usług, Starosta w umowie z radcą prawnym zawarł zapisy zgodnie z którymi zleceniobiorca ma obowiązek zapewnić zastępstwo w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej - §5 umowy. Zgodnie z §6 umowy Powiat ma prawo rozwiązać umowę w trybie natychmiastowym w przypadku gdy zleceniobiorca narusza obowiązki wynikające z umowy.

[akta kontroli str. Nr 66-88]

b) upowszechnianie usług wśród mieszkańców powiatu.

Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy, Starosta odpowiada za upowszechnianie wiedzy o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wśród mieszkańców powiatu.

Starosta Szczycieński realizował ww. obowiązek w okresie objętym kontrolą w następujący sposób:

- 1) w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Szczytnie zamieszczono listę jednostek nieodpłatnej pomocy prawnej/nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, listę punktów nieodpłatnej pomocy prawnej/nieodpłatnego poradnictwa, informację o osobach uprawnionych, mogących skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego,
- 2) na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Szczytnie udostępniono informacje o adresach lokali, w których usytuowane są punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz harmonogramy udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w punktach.
- 3) punkty nieodpłatnej pomocy prawnej/nieodpłatnego poradnictwa oznakowano plakatami informującymi w których zawarto również informację o godzinach otwarcia punktu.
- 4) w lokalnej prasie (Tygodnik Szczytno i Kurier Mazurski) zamieszczano informację o punktach nieodpłatnej pomocy prawnej, ich adresach oraz harmonogramach pracy. (w załączeniu kopia faktury i ogłoszenia z 2018 r.).
- 5) na stronie BIP Starostwa Powiatowego w Szczytnie w zakładce „nieodpłatna pomoc prawna” jest link Fundacji Rozwoju Ziemi Oleckiej, gdzie publikowane są e-Biuletyny Punktu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w Szczytnie.
- 6) zwrócono się do wójtów / burmistrzów o zamieszczenie informacji nt. nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na stronach internetowych urzędów gmin / miast.
- 7) dniu 30 kwietnia 2018 r. radca prawny reprezentujący Fundację Rozwoju Ziemi Oleckiej przeprowadził w ramach edukacji prawnej spotkanie z młodzieżą Zespołu Szkół Nr 3 i. Jana III Sobieskiego w Szczytnie.

[akta kontroli str. Nr 117, 274-317]

Mając powyższe na uwadze, stwierdza się, że Starosta Szczycieński wywiązał się z obowiązku wynikającego z art. 9 ust. 4 ustawy, tj. podjął działania mające na celu dotarcie z informacją o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej do mieszkańców powiatu. Promując nieodpłatną pomoc prawną nie ograniczono się jedynie do zamieszczania informacji na stronach internetowych, ale podejmowano innego rodzaju inicjatywy jak np. opracowanie plakatów czy umieszczenie informacji w lokalnej prasie (Tygodnik Szczytno i Kurier Mazurski).

W powyższym obszarze badaniem objęto również podnoszenie świadomości służb publicznych o systemie, poprzez podjęcie działań o charakterze informacyjnym w zakresie katalogu usług i osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa. W piśmie Podsekretarza Stanu w Ministerstwie

Sprawiedliwości z dnia 27.02.2019 r., znak: DSF-XI.692.30.2019 skierowanym do Wojewodów wskazano, iż „(...) istotne jest podnoszenie świadomości samych służb publicznych o systemie. Odnotowano bowiem przypadki, w których wiedzy o możliwości skorzystania z darmowych porad prawnych nie posiadali pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej. Dlatego też zasadne jest podjęcie działań o charakterze informacyjnym w zakresie usług i katalogu osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej zarówno wśród pracowników, m.in. gminnych ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, jak i przedstawicieli innych służb. Szczególnie istotne jest promowanie wiedzy wśród podmiotów świadczących nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne innego typu, wskazanych na liście, o której mowa w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy, o których należy poinformować osobę uprawnioną w przypadkach wskazanych w art. 5 ust. 4 ustawy, tj. gdy problem nie może być w całości lub części rozwiązany w drodze porady prawnika lub doradcy obywatelskiego (...).”

Na zadane przez kontrolujących pytanie czy starosta podjął działania, mające na celu podniesienie świadomości pracowników o systemie, w tym o rozszerzonym katalogu usług i osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa (dot. podjęcia działań informacyjnych wśród pracowników, m.in.: starostwa, gmin z obszaru tego powiatu, a także pracowników gminnych ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie i pracowników świadczących nieodpłatne poradnictwo, uzyskano odpowiedź, cyt.: „Temat nieodpłatnego poradnictwa świadczonego w powiecie był poruszany niejednokrotnie na odprawach z naczelnikami wydziałów i z dyrektorami jednostek organizacyjnych. Starosta szczególną uwagę zwracał na to, aby pracownicy w przypadku klienta z problemami, kierowali go do adwokatów i radców prawnych przyjmujących w punktach npp.”

Podejmowanie działań przez starostów w powyższym zakresie wpłynie pozytywnie na jakość udzielonej pomocy osobom, które zgłoszą się do instytucji publicznej po poradę, bowiem - jak zaznaczył Minister Sprawiedliwości - w momencie posiadania przez służby publiczne wiedzy nt. systemu nieodpłatnej pomocy prawnej możliwe będzie umiejętne przekierowywanie obywateli z innych systemów wsparcia, a uzyskana w ten sposób pomoc będzie miała charakter interdyscyplinarny.

[akta kontroli str. Nr 136, 139]

Zgodnie z art. 8a ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy starosta sporządza i aktualizuje listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, dostępnego dla mieszkańców powiatu, która obejmuje w szczególności:

- 1) poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, z zakresu pomocy społecznej, w sprawie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach interwencji kryzysowej, dla bezrobotnych, dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, a także z zakresu praw konsumentów, praw dziecka, praw pacjenta, ubezpieczeń społecznych, prawa pracy, prawa podatkowego, dla osób w sporze z podmiotami rynku finansowego i inne (art. 8a ust.1 pkt 1 ustawy);

- 2) nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie ze wskazaniem punktów i dyżurów wraz z ich specjalizacją, o ile została określona (art. 8a ust.1 pkt.2 ustawy).

Stosownie do art. 8a ust. 2 ustawy lista zawiera dane jednostek nieodpłatnego poradnictwa uporządkowane według tematyki poradnictwa, w tym jednostek publicznych, jednostek niepublicznych działających na zlecenie oraz jednostek prowadzących działalność pożytku publicznego działających na zlecenie, którym powierzono zadania z zakresu poradnictwa specjalistycznego na podstawie odrębnych przepisów, obejmujące informacje o nazwie jednostek, zakresie poradnictwa, adresach i danych kontaktowych, w tym o stronach internetowych i numerach telefonicznych, dniach i godzinach działalności oraz kryteriach dostępu do usługi.

Ponadto z art. 8a ust. 3 ustawy wynika, że lista zawiera informacje o sposobie dokonywania zgłoszeń, o których mowa w art. 8 ust. 4, w tym informację o numerze telefonu, o którym mowa w art. 8 ust. 5, oraz w miarę możliwości informacje umożliwiające dokonywanie zgłoszeń za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.

Przykładowy wzór listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa został opracowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości i zamieszczony na stronie internetowej dedykowanej systemowi nieodpłatnej pomocy prawnej (<https://darmowapomoc.prawna.ms.gov.pl/>).

Ustalono, iż Starostwo Powiatowe w Szczytnie wywiązało się z obowiązku, o którym mowa w art. 8a ust. 1 ustawy i opracowało listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla mieszkańców Powiatu Szczycieńskiego.

[akta kontroli str. Nr 332-338]

Jednakże stwierdzono, iż przedmiotowa lista:

- w części obejmującej dane określone art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy nie zawierała wypełnionej kolumny „zakres poradnictwa”.
- w części obejmującej dane określone art. 8a ust.1 pkt.2 ustawy nie uwzględniała informacji dotyczących wskazania świadczonej usługi (NPP czy NPO) w danym punkcie.

Starosta Szczycieński wyjaśnił, że cyt.:

„Przedłożona podczas kontroli do wglądu lista była wersją archiwalną. Aktualna zawierająca stosowny opis znajduje się w biuletynie informacji publicznej, na oficjalnej stronie Starostwa Powiatowego w Szczytnie oraz umieszczana jest w punktach (załącznik nr 2 wydruk listy umieszczonej w bip).”

„Dane punktów, dyżurów, jak również prowadzących zostały zamieszczone niemniej jednak podczas opracowywania graficznego została wycięta kolumna zawierająca przedmiotowe dane. Dokonano stosownej korekty (załącznik nr 1 wydruk listy umieszczonej w bip).”

Skorygowana lista przekazana została kontrolującemu wraz z informacją stanowiącą odpowiedź na zadane podczas kontroli pytania.

[akta kontroli str. Nr 102-103, 140]

Jednocześnie stwierdzono również, że w przedmiotowej liście w części obejmującej dane określone art. 8a ust.1 pkt.2 ustawy, nie wskazano punktów usytuowanych w lokalach z

dogodnym dostępem dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich Powyższy zapis wymagany był zgodnie z §5 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia. Starosta Szczycieński w powyższej sprawie wyjaśnił, że cyt.: *„Punkty, które są zlokalizowane w Starostwie Powiatowym oraz w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie nie zapewniają w pełni dostępu dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Wyposażone są w odpowiednie podjazdy do budynków niemniej jednak nie jest możliwy bezpośredni dostęp do pomieszczeń gdzie udzielane są porady. Powyższa sytuacja wynika z lokalizacji w budynkach o charakterze zabytkowym. Stosowne podjazdy zostały wykonane przez właścicieli budynków niemniej jednak pogłębiona ingerencja w ich substancję (m.in. przebudowę korytarzy) nie jest możliwa z uwagi na ochronę konserwatorską. W celu zapewnienia możliwie najlepszego dostępu dla wszystkich zainteresowanych -w tym osób poruszających się na wózkach inwalidzkich- zastosowano następujące rozwiązanie. Osoby niepełnosprawne -po wejściu do budynku- informowane są o możliwości zgłoszenia się do sekretariatu (do którego zapewniony jest dostęp dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich). Wówczas osoba udzielająca porad zostanie skierowana do osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim i udzieli stosownej porady. Pragnę nadmienić, że dotychczas nie odnotowano takich sytuacji. Mając na uwadze powyższe umieszczenie informacji w tabeli o dostępie dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich mogłoby być mylące. Mając jednak na uwadze powyższe uwarunkowania w tabeli dodano wpis „lokal nie w pełni zapewnia dostęp dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich” (załącznik nr 1 wydruk listy umieszczonej w bip).”*

Poprawnie sporządzona, kompletna lista pełni ważną funkcję informacyjną, gdyż zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Sprawiedliwości, cyt.: *„(...)jest sposobem na integrację systemu poradnictwa prawnego i obywatelskiego z innymi formami nieodpłatnego poradnictwa. Jej celem jest zapewnienie spójności z wypracowanymi dotąd innymi formami szeroko pojętego poradnictwa realizowanego przez organy administracji rządowej i samorządowej na podstawie innych przepisów”*.

Mając jednak na względzie, iż informacje o działających na terenie Powiatu Szczycieńskiego punktach NPP i NPO zostały podane do publicznej wiadomości, w ramach upowszechniania wiedzy o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego brak informacji o udzielanych w danym punkcie usługach, brak wypełnienia kolumny „zakres poradnictwa” oraz brak wskazania punktu z dogodnym dostępem dla wózków inwalidzkich ocenia się w kategorii uchybienia.

Skutkiem stwierdzonego uchybienia jest naruszenie przepisów art. 8a ust. 1 pkt 1 i 2 oraz §5 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia. Osobą odpowiedzialną za powstanie uchybienia jest pracownik realizujący zadanie i osoba bezpośrednio go nadzorująca.

Zgodnie z obowiązkiem, wynikającym z art. 8a ust. 4 ustawy, ww. listę Starosta udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej. Ponadto informacje te udostępnia się w szczególności:

- 1) na stronach internetowych urzędu starostwa powiatowego i urzędów gmin na obszarze tego powiatu,
- 2) co najmniej raz w roku w lokalnych środkach masowego przekazu,
- 3) w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie powiatu.

Przedmiotowa lista opublikowana została w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa. W sposób zwyczajowo przyjęty - na tablicy ogłoszeń Starostwa, jak również w punkcie NPP i NPO. Kontrolującym przedstawiono również wydruki ze stron urzędów miast i gmin z terenu Powiatu jako dowód zamieszczenia przedmiotowej listy na stronach JST z terenu Powiatu.

[akta kontroli str. Nr 107, 121-127]

W zakresie udostępnienia listy, co najmniej raz w roku w lokalnych środkach masowego przekazu pracownik odpowiedzialny za realizację zadania wyjaśnił, że wymóg ten jest planowany w roku bieżącym. Powyższego zagadnienie nie poddano ocenie ze względu na istniejącą jeszcze możliwość udostępnienia informacji w lokalnych środkach masowego przekazu zgodnie z przyjętym w ustawie okresem czasowym - *co najmniej raz w roku*.

Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy zgłoszeń dokonuje się telefonicznie pod numerem telefonu wskazanym przez starostę. Starosta oprócz dokonywania zgłoszeń telefonicznych może również umożliwić dokonywanie zgłoszeń za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.

W powyższej sprawie Starosta wyjaśnił, że cyt.: *„W Starostwie Powiatowym w Szczytnie został uruchomiony nr telefonu służący do zgłoszeń na umówienie wizyty w npp (89 624 70 27). Numer ten przeznaczony jest jedynie do obsługi nieodpłatnej pomocy prawnej. Zgłoszeniami wizyt zajmuje się osoba zajmująca się obsługą techniczną zadania. Numer został podany do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Szczytnie oraz w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej(...)”*

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, iż obowiązek wynikający z art. 8 ust. 5 ustawy został spełniony.

[akta kontroli str. Nr 139]

Zgodnie z art. 8 ust. 4 ustawy, udzielanie nieodpłatnych porad prawnych i świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, odbywa się według kolejności zgłoszeń, po umówieniu terminu wizyty.

Zgodnie z wyjaśnieniem Starosty, cyt.: *„(...) Porady były udzielane po wcześniejszym umówieniu wizyty, jednakże najczęściej osoby potrzebujące porady prawnej przychodzą bezpośrednio do punktów, bez uprzedniego zgłoszenia telefonicznego. Zapisy na porady rozdysponowuje się na poszczególne punkty wedle życzenia osoby potrzebującej porady prawnej”*.

[akta kontroli str. Nr 139]

W zakresie sposobu postępowania na wypadek gdyby osoba uprawniona zgłosiła się bezpośrednio do punktu, bez uprzedniego zapisania czy istnieją w tym przypadku ustalenia z wykonawcami w zakresie sposobu postępowania, Starosta Szczycki wyjaśnił, że cyt.: *„Wszystkie osoby zainteresowane uzyskaniem pomocy są przyjmowane na bieżąco. Pragnę nadmienić, iż osoby zapisujące się telefonicznie są w mniejszości. Większość osób korzysta z poradnictwa bez uprzedniego umawiania się w związku z powyższym nie zachodzi taka potrzeba.”*

[akta kontroli str. Nr 106]

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości, „(...) jeżeli tylko osoba udzielająca pomocy jest w stanie wygospodarować czas, podczas bieżącego dyżuru można obsłużyć taką osobę (...).” Należy zauważyć, że postępowanie wedle ww. zasady jest szczególnie ważne w przypadku osób niepełnosprawnych i osób starszych, które będą miały trudności z ponownym przybyciem do punktu oraz osób, które miały obiektywne bariery w zapisaniu się (osoby bezdomne nie dysponujące telefonem). Jednakże jak zaznaczono w dalszej części wytycznych powyższe rozwiązanie jest możliwe „(...) pod warunkiem zarejestrowania wizyty, co może mieć miejsce przy pomocy osoby udzielającej porad. Jeżeli nie jest możliwa rejestracja telefoniczna, wówczas starosta może polecić w takich sytuacjach inny sposób zgłoszeń przez Internet, np. po godzinach pracy urzędu.”

Mając na uwadze uzyskane wyjaśnienia w powyższej sprawie należy stwierdzić, że Starostwo Szczycieńskie nie ustaliło z wykonawcami sposobu postępowania na wypadek gdyby osoba uprawniona zgłosiła się bezpośrednio do punktu, bez uprzedniego zapisania. Biorąc pod uwagę wytyczne Ministerstwa Sprawiedliwości oraz fakt, iż zgodnie z wyjaśnieniem Starosty cyt.: „(...) Większość osób korzysta z poradnictwa bez uprzedniego umawiania się w związku z powyższym nie zachodzi taka potrzeba.”, należy stwierdzić, że wizyty osób zgłaszających się bezpośrednio do punktu (bez zapisania) nie były rejestrowane przed udzieleniem osobie uprawnionej porady. Powyższe ocenia się w kategorii uchybienia. Osobą odpowiedzialną za ww. uchybienie jest pracownik odpowiedzialny za realizację zadania i osoba bezpośrednio go nadzorująca.

c) organizowanie wizyt dla mieszkańców o różnych potrzebach.

Zgodnie z art. 8 ust. 8 ustawy, osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz.U z 2017 r. poz. 1824), zwanej dalej: „ustawą o języku migowym”, może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji, także poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, tj.:

- w miejscu zamieszkania
- poza punktem w miejscu wyposażonym w urządzenia ułatwiające porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się;
- poza punktem, w miejscu w którym zapewnia się możliwość korzystania z pomocy tłumacza migowego.

W przypadku osób doświadczających trudności w komunikowaniu, przepis daje możliwość zorganizowania wizyty w miejscu do tego dostosowanym, czyli przykładowo w takim miejscu urzędu gminy lub powiatu, które zostało wyposażone w odpowiedni sprzęt wspierający porozumienie, zgodnie z wymogami ustawy o języku migowym.

Jak wskazano na stronach Ministerstwa Sprawiedliwości, w przypadku osób z niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście (np. obłożnie chorych) powyższa regulacja umożliwi świadczenie usług w ich aktualnym miejscu pobytu, w tym w ramach wizyty domowej.

Mając powyższe na uwadze zwrócono się z zapytaniem do Starosty czy wystąpiły przypadki

świadczenia usługi poza punktem, w miejscu zamieszkania, w miejscu wyposażonym w urządzenia ułatwiające porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się, w miejscu w którym zapewnia się możliwość korzystania z pomocy tłumacza migowego. Starosta odpowiedział, cyt.: „*Nie odnotowano przypadków świadczenia usług dla osób poza punktem, za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, bądź w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej porady prawnej*”.

[akta kontroli str. Nr 139]

Ustalono w trakcie kontroli, iż zagadnienia dotyczące świadczenia usług osobom niepełnosprawnym ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się znalazły swoje odzwierciedlenie w postanowieniach ogłoszenia o otwartym konkursie, o czym była mowa w pkt 1 ppkt a) oraz liście jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnej dla mieszkańców Powiatu, o której mowa w art. 8a ustawy.

[akta kontroli str. Nr 112, 209]

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się, który stanowi że organ administracji publicznej jest zobowiązany do udostępnienia usługi pozwalającej na komunikowanie się, w tym wypadku również na zapisanie się na wizytę, kontrolujący zwrócili się z zapytaniem, czy Starostwo udostępniło osobom z trudnościami w komunikowaniu się zapisy w innych formach niż telefon. Z wyjaśnień w powyższej sprawie wynika, że cyt.: „*Zapisy na wizyty w npp są możliwe poprzez zgłoszenie telefoniczne na nr 89 624 70 27, e-meila: sekretariat@powiat.szczytno.pl, e-PUAP*”.

[akta kontroli str. Nr 139]

Mając na uwadze działania, podjęte w celu przygotowanie jednostki do świadczenia usług osobom niepełnosprawnym, nie wnosi się uwag w przedmiotowym zakresie, a zagadnienie ocenia się pozytywnie.

Wątpliwości kontrolujących w tym zakresie budzić może jedynie usytuowanie lokali, z których żaden nie zapewniał dogodnego bezpośredniego dostępu dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Przedmiotowe zagadnienie poddane było ocenie w ramach wcześniejszej kontroli przeprowadzonej w Starostwie w dniu 16-18 maja 2016 r. i ocenione zostało jako uchybienie.

d) dostępność dyżurów dla mieszkańców pod względem czasu i miejsca;

Na podstawie przeprowadzonej analizy harmonogramu dyżurów, zamieszczonego na stronie BIP Starostwa oraz umów z prawnikami i umowy z organizacją pozarządową stwierdza się, iż nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie udzielane są w punktach w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie, tj. zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy.

Godziny dyżurów w poszczególnych punktach przedstawiały się następująco:

- 1) Punkt Radców Prawnych/Adwokatów - Starostwo Powiatowe w Szczytnie, ul. H. Sienkiewicza 1, 12-100 Szczytno - Wejście A
Nieodpłatna pomoc prawna
 Poniedziałek -Piątek
 Godz. 7³⁰-11³⁰
- 2) Punkt Fundacji Rozwoju Ziemi Oleckiej Starostwo Powiatowe w Szczytnie, ul. H. Sienkiewicza 1,12-100 Szczytno - Wejście A
Nieodpłatna pomoc prawna
 Poniedziałek 11⁴⁵-15⁴⁵
 Wtorek 11⁴⁵-15⁴⁵
 Środa 11³⁰-15³⁰
 Czwartek 11⁴⁵-15⁴⁵
 Piątek 11³⁰-15³⁰
- 3) Punkt Fundacji Rozwoju Ziemi Oleckiej
 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie, ul. M. Konopnickiej 70, 12-100 Szczytno. **Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.**
 Poniedziałek 7³⁰-11³⁰
 Wtorek 7³⁰-11³⁰
 Środa 7³⁰-11³⁰
 Czwartek 7³⁰-11³⁰
 Piątek 7³⁰-11³⁰

Opracowany w Starostwie grafik dyżurów miał na uwadze zapewnienie usługi w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w sposób dogodny dla mieszkańców o różnych aktywnościach.

W zakresie sposobu rozlokowania dyżurów na obszarze powiatu biorąc pod uwagę lokalne potrzeby, jak również to czy przy wyborze lokalizacji brano pod uwagę zakres połączeń komunikacyjnych, Starosta odpowiedział, cyt.: „*Nie odnotowano sygnałów o konieczności zmiany przyjętych godzin działalności i funkcjonowania punktów nieodpłatnego poradnictwa. Godziny dyżurów pozostają niemal niezmiennie od chwili uruchomienia nieodpłatnego poradnictwa. Ta stałość godzin daje pewność wszystkim tym którzy z tej pomocy korzystali, jak również tym którzy o tej formie się dowiedzieli, że w określonych godzinach pracy będą mogli uzyskać stosowną pomoc.*

Lokalizacja punktów uwzględniała ich dostępność dla wszystkich mieszkańców Powiatu. Miasto Szczytno jest centralnym punktem w sieci komunikacyjnej, zarówno dla mieszkańców miasta, jak i gmin Powiatu. Z uwagi na lokalizację urzędów, instytucji, placówek edukacyjnych (szkół wszystkich szczebli), ochrony zdrowia, ośrodków wsparcia, jak również obiektów handlowo-usługowych zlokalizowanie punktów w mieście Szczytno jest rozwiązaniem optymalnym”.

W 2018 r. wójtowie nie zgłaszali wniosków, o których mowa w art. 9 ust. 2 ustawy dotyczących potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie nieodpłatnych porad prawnych i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na kolejny rok kalendarzowy, w szczególności preferowaną specjalizację dyżurów.

Jak ustalono na terenie Powiatu Szczycieńskiego nie zaistniała potrzeba, o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy, tj. wydłużenia czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze powiatu.

[akta kontroli str. 6, 106, 108, 142, 112, 335]

Zgodnie ze zbiorczą informacją o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2018 roku, na terenie Powiatu Szczycieńskiego udzielono łącznie 453 porady, w tym w punkcie prowadzonym przez organizację pozarządową – 91.

[akta kontroli str. Nr 341]

Z przygotowanej przez Starostwo Powiatowe w Szczytnie analizy ilości udzielonych porad prawnych, wynika że w okresie styczeń-kwiecień 2018 w Powiecie Szczycieńskim łączna ilość porad udzielonych we wszystkich punktach na terenie powiatu wyniosła **150**. Analiza udzielonych porad w tym okresie w rozbiciu na poszczególne punkty przedstawia się następująco:

Lokalizacja punktu	styczeń	luty	marzec	kwiecień	RAZEM
Punkt adwokatów/radców prawnych	38	30	25	25	118
Punkt adwokatów/radców prawnych					
Organizacja pozarządowa Pkt ul. Konopnickiej 70	13	7	9	3	32
RAZEM	51	37	34	28	x

Analiza wykazała, iż największym zainteresowaniem cieszyły się punkty prowadzone przez Starostwo (w sumie 118 udzielonych porad).

[akta kontroli str. 339-340]

W analogicznym okresie 2019 w Powiecie Szczycieńskim łączna ilość porad udzielonych we wszystkich punktach wyniosła **285**. Analiza udzielonych porad w tym okresie w rozbiciu na poszczególne punkty przedstawia się następująco:

Lokalizacja punktu	styczeń	luty	marzec	kwiecień	RAZEM
Punkt adwokatów/radców prawnych	31	39	30	31	131
Organizacja pozarządowa Pkt ul. Sienkiewicza 1	22	35	34	24	115
Organizacja pozarządowa Pkt ul. Konopnickiej 70	7	11	8	13	39
RAZEM	60	85	72	68	x

Przeprowadzona analiza wykazała, iż największym zainteresowaniem cieszył się podobnie jak w 2018 r. punkt adwokatów i radców prawnych prowadzony przez Starostwo.

[akta kontroli str. 339-348]

Na podstawie analizy ogłoszenia o konkursie oraz umów z wykonawcami stwierdza się, iż na terenie Powiatu nie funkcjonuje punkt posiadający określoną specjalizację.

e) wyposażenie lokalu;

W trakcie kontroli w celu sprawdzenia spełniania przez lokal w którym usytuowany jest punkt NPP lub NPO wymogów wynikających z Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2492), w obecności pracownika Starostwa Powiatowego, dokonano oględzin lokali z terenu Powiatu Szczycieńskiego w których usytuowane zostały 3 punkty udzielania NPP i NPO, tj.:

- 1) Punkt Radców Prawnych/Adwokatów - Starostwo Powiatowe w Szczytnie, ul. H. Sienkiewicza 1, 12-100 Szczytno.
- 2) Punkt Fundacji Rozwoju Ziemi Oleckiej - Starostwo Powiatowe w Szczytnie, ul. H. Sienkiewicza 1, 12-100 Szczytno.
- 3) Punkt Fundacji Rozwoju Ziemi Oleckiej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie, ul. M. Konopnickiej 70, 12-100 Szczytno.

Zgodnie z § 5 ust. 3 ww. rozporządzenia punkty na terenie Starostwa były oznakowane w sposób widoczny z zewnątrz budynku, w którym znajduje się lokal oraz wewnątrz w sposób umożliwiający łatwe odnalezienie punktu. W oznaczeniu lokalu określono, że jest w nim udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub nieodpłatne poradnictwo obywatelskie oraz wskazano dni i godziny dyżurów, a także dane kontaktowe potrzebne do zgłoszenia wizyty, o których mowa w art. 8 ust. 5 ustawy.

Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 1 we wszystkich punktach wyodrębniono pomieszczenie przeznaczone do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego umożliwiające zachowanie dyskrecji przy uzyskiwaniu tej pomocy przez osoby uprawnione.

Każdy lokal został wyposażony w stół i miejsca siedzące. Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 3 zapewniono w lokalach dostęp do instalacji energetycznej, telekomunikacyjnej, dostęp do Internetu oraz komputer z dostępem do oprogramowania do edycji tekstów, oprogramowania umożliwiającego przesyłanie, odbieranie danych i porozumiewanie się na odległość środkami komunikacji elektronicznej i komputerowego systemu informacji prawnej, wraz z bazą aktów prawnych, w tym przepisów prawa powszechnie obowiązującego, orzecznictwa i materiałów pomocniczych, z dostępem do bazy aktów prawa miejscowego obowiązującego na obszarze danego powiatu i powiatów ościennych, w tym gmin wchodzących w skład danego powiatu, a także dostęp do drukarki.

W przypadku lokalu mieszczącego się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie, ul. M. Konopnickiej 70, w wyniku dokonanych oględzin stwierdzono brak w miejscu udzielania porad urządzenia pozwalającego na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej (§5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia).

W powyższej sprawie Starosta wyjaśnił, cyt.: *„Urządzenie dostępne w punkcie pozwala na drukowanie dokumentów i wykonywanie kopii. W przypadku zakłóceń w jego działaniu możliwe jest korzystanie z urządzenia wielofunkcyjnego znajdującego się w sąsiednim pomieszczeniu w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie, które zawiera takową możliwość. Nie odnotowano sygnałów ze strony realizujących zadanie w punkcie o dyskomforcie powyższego rozwiązania. Niemniej jednak w najbliższym czasie zostanie zakupione stosowne urządzenie”*.

Odnosząc się do wyjaśnień Starosty należy zaznaczyć, iż §5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia stanowi między innymi, że w lokalu, w którym jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, zapewnia się dostęp do urządzenia pozwalającego na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej. Zgodnie z wyjaśnieniem Starosty możliwe jest korzystanie z urządzenia wielofunkcyjnego znajdującego się w sąsiednim pomieszczeniu w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie. W związku z powyższym kontrolujący uznał możliwość korzystania z urządzenia pozwalającego na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej znajdującego się na wyposażeniu PCPR za spełnienie w danej chwili wymogów rozporządzenia, nie mniej jednak lokal będący punktem świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej należy doposażyć w to urządzenie.

Wyposażenie pozostałych lokali spełniało wymogi rozporządzenia.

[akta kontroli str. 105, 349-360]

f) wyposażenie poczekalni punktu;

Zgodnie z § 5 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego z dnia 21 grudnia 2018 r. (Dz.U. poz. 2492) zwanego dalej „rozporządzeniem”, w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących udostępnia się:

- 1) informacje o zasadach i zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz osobach uprawnionych do ich otrzymania;
- 2) listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy, zawierającą również informacje o tematycznych infoliniach oraz innych formach poradnictwa świadczonego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, a także wskazanie punktów usytuowanych w lokalach z dogodnym dostępem dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich;
- 3) karty informacyjne poradnictwa dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem;
- 4) zamkniętą, nieprzezroczystą i oznakowaną urnę, w której osoba uprawniona osobiście umieszcza wypełnioną część B karty pomocy;
- 5) informację o możliwości przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim.

Oględziny wykazały, iż lokale dysponowały miejscem przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W przypadku dwóch punktów (1 lokal) w poczekalni udostępniono: listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy, a także informacje o zasadach i zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz osobach uprawnionych do ich otrzymywania.

W przypadku lokalu usytuowanego w Starostwie Powiatowym w Szczytnie, ul. H. Sienkiewicza 1, gdzie mieści się punkt radców prawnych i adwokatów (Starostwo) oraz punkt Fundacji Rozwoju Ziemi Oleckiej, w poczekalni stwierdzono brak następujących

elementów:

- informacji o możliwości przekazania przez osoby uprawnione opinii o usługach (§5 ust. 4 pkt 6 rozporządzenia),
- karty nieodpłatnej pomocy prawnej,
- karty nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego,
- karty poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem (§5 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia),
- urny na część B kart pomocy (§5 ust. 4 pkt 5 rozporządzenia).

W przypadku lokalu usytuowanego w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie, ul. M. Konopnickiej 70, gdzie mieści się punkt Fundacji Rozwoju Ziemi Oleckiej, w poczekalni stwierdzono brak następujących elementów:

- pełnej listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa (§5 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia),
- informacji o możliwości przekazania przez osoby uprawnione opinii o usługach (§5 ust. 4 pkt 6 rozporządzenia),
- karty nieodpłatnej pomocy prawnej, karty nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz karty poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem (§5 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia),
- urny na część B kart pomocy (§5 ust. 4 pkt 5 rozporządzenia).

W powyższej sprawie Starosta wyjaśnił, cyt.: *„Informacje o zakresie, charakterze i sposobie udzielanej nieodpłatnej pomocy były umieszczane na ulotkach informacyjnych i umieszczane sukcesywnie w miejscach ogólnodostępnych. Ponadto, pojedyncze egzemplarze były trwale umieszczane na tablicy informacyjnej. W miarę potrzeb są uzupełniane. W związku ze stwierdzonym brakiem ulotek (kart) weryfikacja ich stanu będzie prowadzona bieżąco. Odnotowywane braki sukcesywnie uzupełniane (załącznik 5).*

W związku z niewielkim zainteresowaniem dobrowolnego wypełniania części B kart pomocy przez interesantów zdecydowano się na osobiste zaangażowanie i prośby osób udzielających porad o uzupełnienie wymienionego dokumentu przez klientów. Dzięki temu początkowo uzyskano większą efektywność w pozyskiwaniu opinii w wymienionej formie. Mając jednak na uwadze konieczność bezwzględnego stosowania urn i umieszczania w nich cz. B kart pomocy przez interesantów zostaną umieszczone w wyznaczonych punktach. Informacja o możliwości przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej npp lub npo zostanie zamieszczona”.

[akta kontroli str. 105-106, 349-360]

Odnosząc się do powyższego wyjaśnienia należy stwierdzić, że konieczność udostępnienia w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie porady kart informacyjnych dotyczących nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, urny na część B kart pomocy, pełnej listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa, jak również informacji o możliwości przekazania przez osoby uprawnione opinii o usługach jest obowiązkiem obligatoryjnym wynikającym wprost z przepisów prawa. Brak powyższych elementów wyposażenia poczekalni należy ocenić w kategoriach nieprawidłowości. Skutkiem braku przedmiotowych elementów jest naruszenie §5 ust. 4 pkt 1, 2, 3, 5, 6 rozporządzenia. Osobą odpowiedzialną za powstanie nieprawidłowości jest pracownik realizujący zadanie i osoba

bezpośrednio go nadzorująca.

g) dokumentacja i sprawozdawczość;

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy, każdy przypadek udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego dokumentuje się w karcie nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

W myśl ust. 3 ww. artykułu ustawy część A karty pomocy wraz z oświadczeniem, o którym mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, adwokaci i radcy prawni przekazują staroście do 10 dnia każdego miesiąca kalendarzowego, w sposób uniemożliwiający powiązanie oświadczenia osoby uprawnionej z kartą pomocy.

W wyniku analizy umów podpisanych z adwokatami i radcami prawnymi na świadczenie NPP stwierdzono, iż w przedmiotowych umowach zleceniodawca zawarł zapis: *przyjmujący zlecenie ma obowiązek przekazania Powiatowi do 5 dnia następnego miesiąca kalendarzowego kart nieodpłatnej pomocy prawnej oraz oświadczeń od osób, którym pomoc została udzielona.*

Starosta Szczycieński w powyższej sprawie odpowiedział, że cyt.: *„Określenie terminu do dnia 5 następnego miesiąca kalendarzowego zostało wprowadzone w celu usprawnienia procesu przekazywania dokumentacji i możliwości jej opracowania przez pracowników urzędu (adwokaci i radcowie składali karty łącznie z fakturami za wykonane usługi). Ugruntowana obecnie, wypracowana praktyka przyczynia się do sprawnego obiegu dokumentów. Mając jednak na uwadze wymienioną wyżej regulację prawną umowy zostaną w powyższym zakresie aneksowane.*

Zamieszczenie w umowach zapisu w takiej formie stanowi naruszenie art. 7 ust. 3 ustawy i zostaje zakwalifikowane jako uchybienie. Osobą odpowiedzialną za powstanie uchybienia jest pracownik realizujący zadanie i osoba bezpośrednio go nadzorująca.

[akta kontroli str. 66-88, 141]

Stosownie do art. 12 ust. 1 ustawy, Starosta przekazywał w ustawowym terminie, za pośrednictwem Wojewody W-M, Ministrowi Sprawiedliwości, zbiorczą informację o wykonaniu zadań polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa oraz edukacji prawnej.

[akta kontroli str. 31]

h) rozliczenie wykorzystania dotacji (kwota przyznanej dotacji, wykonanie, niewykorzystanie kwoty dotacji, zwrot, oświadczenie starosty o wykorzystaniu dotacji zgodnie z przeznaczeniem).

W 2018 roku na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej (rozdział 75515 §2110) Powiat Szczycieński otrzymał dotację w wysokości **187.812,00 zł**.

Rozliczenie przyznanej Powiatowi w 2018 r. dotacji przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Plan [zł]	Wykonanie dotacji [zł]	Środki niewykorzystane (kol.2-kol.3)	Przyczyna niewykorzystania środków

1		2	3	4	5
ogółem		187.812,00	184.928,43	2.883,57	-
w tym:	na wynagrodzenia z tytułu umów (art. 6 ustawy)	121.452,64	121.080,96	371,68	w 2018 roku wprowadzony został dodatkowy dzień wolny od pracy
	na rzecz organizacji pozarządowej (art. 11 ust.1 ustawy)	60.725,00	60.466,79	258,21	w ramach otwartego konkursu wyłoniono najkorzystniejszą ofertę na kwotę 60.720 zł . W dniu 14.01.2019 fundacja zwróciła kwotę 253,21 zł jako niewykorzystana dotację.
	na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej	5.634,36	3.380,68	2.253,68	w roku 2018 poniesiono mniejsze koszty związane z ogłoszeniami prasowymi, zakupem artykułów papierniczych, drukarek i materiałów eksploatacyjnych do drukarek.

Zgodnie z oświadczeniem Starosty przedmiotowa dotacja wykorzystana została zgodnie z przeznaczeniem. Starostwo Powiatowe w Szczytnie dokonało zwrotów niewykorzystanej części dotacji na konto Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w dniach 31 grudnia 2018 r. (kwota 2.630,36 zł) i 18 stycznia 2019 r. (kwota 253,21 zł). Przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się pozytywnie.

[akta kontroli str. Nr 61-65]

2. Jakość usług i obsługi, w szczególności:

a) dbałość o merytoryczną jakość usług.

Na dzień rozpoczęcia kontroli niemożliwym było dokonanie oceny wykorzystania przez powiat ocen porad obywatelskich wykonanych przez wojewodę. Jak zaznaczyło Ministerstwo Sprawiedliwości, zastosowanie tego instrumentu będzie możliwe po zamówieniu przez wojewodę recenzji, wydaniu na tej podstawie ocen porad obywatelskich oraz przekazaniu ich staroście celem wykorzystania w sprawowanej kontroli nad działalnością organizacji pozarządowych świadczących nieodpłatne porady obywatelskie.

Starosta Szczycki comiesięcznie, po złożeniu przez wykonawców kart pomocy, w wersji papierowej i elektronicznie dokonywał ich analizy oraz sprawdza kompletność i prawidłowość ich wypełnienia zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy. Z wyjaśnienia Starosty wynika, że cyt.: „Do końca lutego 2019 r. dokumentacja była przekazywana przez osoby realizujące zadanie w ramach podpisanych i zawartych umów osobiście razem z fakturami za wykonane usługi. Karty wówczas podlegały stosownej weryfikacji. Po wprowadzenie programu komputerowego dedykowanego obsłudze punktów npp pracownik urzędu (administrator systemu) ma wgląd do kart A wypełnionych przez użytkowników programu, wprowadza również do systemu karty B.”

[akta kontroli str. Nr 110, 143]

W zakresie współpracy z samorządami prawniczymi dokonano następujących ustaleń: Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, w dniu 14 listopada 2018 r. Powiat Szczycieński zawarł z Okręgową Izbą Radców Prawnych (OIRP) w Olsztynie oraz Okręgową Radą Adwokacką (ORA) w Olsztynie, porozumienia w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze Powiatu w 2019 r.

Na podstawie podpisanych porozumień samorząd radcowski i adwokacki został zobowiązany do przedłożenia Powiatowi w terminie do 20 listopada 2018 r. imiennych wykazów radców prawnych i adwokatów oraz ich zastępców, którzy będą udzielali nieodpłatnej pomocy prawnej. Zarówno OIRP jak i ORA wywiązały się z postanowień w ww. zakresie i przedłożyły w ustalonym terminie stosowne wykazy.

Przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się pozytywnie.

[akta kontroli str. Nr 144-157]

b) korzystanie z opinii o jakości usług.

Zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy starosta analizuje opinie osób uprawnionych o udzielonej pomocy, mając na względzie potrzebę wprowadzenia usprawnień oraz podniesienia jakości nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Na zadane przez kontrolujących pytanie w zakresie korzystania przez Starostę z opinii o jakości usług w poszczególnych punktach, Starosta odpowiedział, cyt.: *„Analiza działalności i funkcjonowania punktów przede wszystkim jakości ich pracy jest przedmiotem stałego monitoringu. Osoby korzystające z pomocy w punktach bardzo niechętnie uzupełniają cz. B kart pomocy. Z rozmów jakie były prowadzone z realizującymi powyższe działania w punktach wynika, że osoby korzystające z nieodpłatnych porad po uzyskaniu stosownych informacji/wyjaśnień i pobraniu przedmiotowej karty najczęściej pozostawiają je nieuzupełnione lub w ogóle odmawiają ich wypełnienia. Najczęstszym wytłumaczeniem jest brak czasu, „niechęć do urzędów w ogóle” lub nawet prośba o to by osoba udzielająca porad „w imieniu klienta” samodzielnie dokonała uzupełnienia karty. Skromna liczba opinii jak również brak woli osób korzystających z nieodpłatnej pomocy z wypełniania ankiet (zarówno cz. B kart pomocy, jak i ankiet przygotowanych przez Urząd) jest utrudnieniem w dokonywaniu rzetelnej i obiektywnej oceny pracy punktów. Niemniej jednak, osoby korzystające z nieodpłatnej pomocy bardzo często wyrażają swoje zdanie w osobistych kontaktach i rozmowach z pracownikami urzędu lub podczas okazjonalnych spotkań z przedstawicielami organizacji pozarządowych środowisk seniorów czy osób niepełnosprawnych. Nieliczne karty pomocy podlegają monitoringowi i sukcesywnej ocenie (załącznik 11 i 12 ilustrujące opinie uzyskane od interesantów w poszczególnych miesiącach 2019). Z uwagi na pozytywny charakter uzyskanych opinii w części B kart pomocy nie przeprowadzono dodatkowych rozmów.”.*

Z przekazanej wraz z odpowiedzią dokumentacji wynika, że Starosta dokonuje analizy opinii osób uprawnionych o udzielonej pomocy prawnej mając na względzie potrzebę wprowadzenia usprawnień oraz podniesienia jakości nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego - zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy.

[akta kontroli str. Nr 109-110, 128-135, 143]

Zgodnie z § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia, Starosta co najmniej raz w miesiącu przekazuje dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, które mogą mieć wpływ na sposób wykonania przez właściwą okręgową radę adwokacką albo właściwą radę okręgowej izby radców prawnych zobowiązania, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy, jak również co najmniej raz w miesiącu przekazuje właściwej organizacji pozarządowej zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym poradnictwie obywatelskim, które mogą mieć wpływ na sposób realizacji przez organizację standardów obsługi oraz sprawowanie wewnętrznego systemu kontroli jakości nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Z wyjaśnienia Starosty Szczycieńskiego w powyższej sprawie wynika, że cyt.: „*W związku z niewielką ilością wypełnionych części B kart pomocy nie przekazywano ich bieżąco. Przyjęto, że będą przekazywane kwartalnie lub w przypadku pojawienia się zdecydowanie większej liczby ankiet bieżąco. Ponadto, przyjęto, że w przypadku pojawienia się negatywnych opinii stosowne informacje zostałyby natychmiast przekazane. Mając na uwadze niepełną realizację powyższej regulacji - bez względu na liczbę posiadanych kart pomocy części B - będą przekazywane przynajmniej raz w miesiącu. Również informacja o ich braku.*”

Odnosząc się do powyższego wyjaśnienia należy stwierdzić, że Starosta nie wywiązał się w całości z nałożonego obowiązku co stanowi naruszenie przepisów § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia. Nieterminowe przekazywanie przedmiotowej informacji stanowi uchybienie. Osobą odpowiedzialną jest pracownik realizujący zadanie z ramienia Starosty oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

Przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się pozytywnie z uchybieniami.

[akta kontroli str. 111, 143]

c) integracja usług z innymi formami darmowego poradnictwa.

Zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy Starosta Szczycieński sporządził listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o czym szczegółowo w pkt 1 lit. b.

Z udzielonych informacji wynika, że w okresie objętym kontrolą, na terenie Powiatu Szczycieńskiego nie wystąpiły przypadki, o których mowa w art. 5 ust. 4 ustawy, tj. przekierowania osoby uprawnionej do innych systemów wsparcia obywateli, w związku z niemożnością całościowego lub częściowego rozwiązania jej problemu w drodze porady adwokata lub radcy prawnego.

Przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ze względu na brak przypadków o których mowa w art. 5 ust. 4 ustawy nie podlegało ocenie.

[akta kontroli str. 109, 142-143]

d) dodatkowe wsparcie osób uprawnionych.

Zgodnie z art. 11 ust. 6b ustawy organizacja pozarządowa w ramach oferty może przedstawić dodatkowo porozumienia o wolontariacie zawarte z osobami, które będą wykonywały świadczenia w ramach prowadzonego punktu, w tym służyły asystą osobom

uprawnionym mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych.

Analiza dokumentacji przedłożonej do kontroli wykazała, że oferta organizacji pozarządowej wybranej w konkursie, nie zawierała zapisów dotyczących możliwości podpisania umów o wolontariacie z osobami, które będą wykonywały świadczenia asysty poradniczej. Zawarte zostały jedynie zapisy dotyczące współpracy z dwoma wolontariuszami przy opracowywaniu publikacji elektronicznych oraz aktywnej promocji zadań w Internecie.

Zgodnie z wyjaśnieniami Starosty, cyt.: „*Realizacja tzw. asysty poradniczej nie została uwzględniona w warunkach konkursu, jak również w postanowieniach umowy ze względu na jej fakultatywny charakter. Jednocześnie uważamy za zasadne wprowadzenie stosownych zapisów do przyszłych ogłoszeń konkursowych.*”

Asysta poradnicza ma charakter fakultatywny, co oznacza, że usługa ta może być oferowana w miarę możliwości, dlatego też przedmiotowe cząstkowe zagadnienie nie zostało poddane ocenie przez kontrolujących.

[akta kontroli str. Nr 106, 141, 158-173]

3. Działalność kontrolna starosty, prowadzona na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy oraz monitorowanie jakości świadczonych usług przez wykonawców.

Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy Starosta sprawuje kontrolę bieżącą nad wykonywaniem zadań przez organizację, której zleca prowadzenie punktu na terenie danego powiatu. Odbywa się ona na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Zgodnie z art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego, może dokonywać kontroli i oceny realizacji zadania, w szczególności:

- stopnia realizacji zadania;
- efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania,
- prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania;
- prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości, tego typu kontrola ma dotyczyć wykonania umowy, a zatem powinna odbywać się przynajmniej raz w roku.

Przepisy ustawy (art. 6 ust. 2) w zakresie dotyczącym minimalnej treści indywidualnych umów z adwokatami i radcami prawnymi nie przewidują obowiązku ustalania umownych mechanizmów kontroli prawidłowości wykonania zobowiązań przez osoby świadczące nieodpłatną pomoc prawną. Mając jednak na względzie bezpieczeństwo realizacji zadania Starosta w podpisanych z prawnikami umowach zawarł zapisy (§6 ust. 1 i §7 ust. 7), umożliwiające rozwiązanie umowy gdy przyjmujący zlecenie naruszy obowiązki wynikające z ustawy i aktów wykonawczych oraz zapisy w zakresie umożliwiające dokonanie w każdym czasie kontroli.

Mając również na względzie bezpieczeństwo realizacji zadania w zakresie powierzenia zadania publicznego dotyczącego prowadzenia punktu NPP oraz NPO organizacji pozarządowej, Starosta w § 9 i 14 umowy o powierzenie realizacji zadania publicznego

w zakresie prowadzenia punktu NPP oraz NPO podpisanej przez organizację pozarządową w 2018 roku, zawarł zapisy gwarantujące zleceniodawcy wszechstronne możliwości kontroli prawidłowości wykonywania zadań oraz określono zasady odpowiedzialności zleceniobiorców za niewykonanie zadań lub nienależyte wykonanie, w tym możliwości rozwiązania umowy w tych przypadkach.

[akta kontroli str. Nr 66-88, 89-101]

Kontrola wykazała, iż zarówno w 2018 r. jak i do dnia rozpoczęcia czynności kontrolnych w 2019 r. Starosta Szczycieński dysponując odpowiednimi mechanizmami prawnymi nie przeprowadził kontroli wykonywania umowy dotyczącej świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego przez organizację pozarządową (z którą podpisał umowę), na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, do czego był zobowiązany na mocy art. 11 ust. 8 ustawy.

Z wyjaśnienia Starosty w powyższej sprawie wynika, że cyt.: *„Kontrole odbywały się bieżąco, podczas sukcesywnych spotkań z dyżurującymi adwokatami/radcami prawnymi. Omawiano wówczas obciążenie punktów, zapotrzebowanie na wszelkiego rodzaju materiały oraz w przypadku Fundacji ustalano terminy spotkań w ramach edukacji prawnej w szkołach lub środowiskami seniorów. Ponadto, osobiście weryfikowano zgłaszane potrzeby np. w przypadku wyposażenia lub innych wydarzeń mogących mieć wpływ na działalność punktu. Z uwagi bieżącą liczbę kontaktów, jak i wymianę informacji kontrole nie były dokumentowane. .”*

[akta kontroli str. Nr 108, 142]

Odnośząc się do powyższego wyjaśnienia należy zauważyć, że zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy Starosta kontroluje wykonywanie umowy przez organizację pozarządową na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Sprawowanie bieżącej kontroli nad wykonywaniem zadań przez organizację, odbywa się (zgodnie z cyt. powyżej artykułem) na zasadach określonych w art. 17 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W ramach tej kontroli starosta dokonuje również sprawdzenia, czy organizacja pozarządowa świadczy usługi przestrzegając poufności, profesjonalizmu, rzetelności i zasad etyki, a także czy w praktyce stosuje zadeklarowane standardy obsługi klientów i wewnętrzny system kontroli jakości (art. 11 ust. 8a ustawy). Prowadzenie kontroli realizacji zadania pozwala na bieżącą eliminację stwierdzonych ewentualnych nieprawidłowości, jak również na wskazanie stopnia realizacji zadania oraz efektywności, rzetelności i jakości jego realizacji. Zaniechanie obowiązku kontrolnego należy ocenić w kategorii nieprawidłowości, za powstanie której odpowiedzialność ponosi Starosta.

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

4. Zalecenia

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

1. Określanie w ogłoszeniu o konkursie na realizację zadania w zakresie powierzenia prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz prowadzenia punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wymagań, jakie powinna spełniać organizacja pozarządowa w przypadku udzielania NPO, jak również zawarcie w ogłoszeniu zapisów o konieczności dołączenia do oferty dokumentu opisującego standardy obsługi i wewnętrzny system kontroli jakości udzielanej NPP oraz NPO zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 2 oraz art. 10 ust. 2 pkt 4 ustawy zmieniającej.
2. W przypadku kolejnych konkursów w zakresie wyłonienia organizacji pozarządowej wprowadzenie do ogłoszenia zapisów o wymogu dołączenia do oferty umów z adwokatami lub radcami prawnymi zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy zmieniającej
3. Zawarcie w umowie z organizacją pozarządową oraz w umowach z prawnikami zapisów zgodnie z art. 6 ust 2 pkt 1a ustawy dotyczących możliwości wydłużenia na żądanie starosty czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie, bez zwiększenia środków przeznaczonych na realizację zadania, w przypadku gdy liczba osób uprawnionych, którym ma zostać udzielona nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, uniemożliwia sprawne umawianie terminów wizyt w punktach na obszarze danego powiatu.
4. Sporządzenie listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust.1 ustawy, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 8a ust.1 pkt 1-2, ust. 2 ustawy oraz przepisach wykonawczych.
5. Udzielanie nieodpłatnych porad prawnych i świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego po wcześniejszej rejestracji wizyty zgodnie z art. 8 ust. 4 ustawy.
6. Zamieszczenie w umowach z prawnikami właściwego zapisu w zakresie terminowości przekazywania Staroście kart pomocy, zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy.
7. Przekazywanie co najmniej raz w miesiącu dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych jak również właściwej organizacji pozarządowej zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia.
8. Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy, prowadzenie bieżącej kontroli wykonywania przez organizację pozarządową umowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Proszę Pana Starostę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Artur Chojecki